

Jednym z najciekawszych, a zarazem najbardziej skutecznych sposobów poznawania historii, zwłaszcza w jej aspekcie lokalnym, jest studiowanie biografii osób w taki czy inny sposób z tą historią związanych. Dotyczy to także dziejów Wrocławia, na które składają się również i osobiste losy mieszkających tu i działających w kolejnych stuleciach ludzi. To oni w różnym zakresie – zależnym od funkcji, obowiązków, osobowości i zewnętrznych okoliczności – tworzyli miasto i jego specyficzny *genius loci*, ale zarazem i miasto oraz jego polityczne, społeczne i gospodarcze uwarunkowania determinowały w dużym stopniu ich prywatne losy. Świadoma tego specyficznego, symbiotycznego związku uznałam, że warto popularyzować biografie interesujących postaci związanych z naszym miastem, by przez to lepiej poznać jego dzieje i zrozumieć specyfikę złożonej, wielowarstwowej wrocławskiej tożsamości lokalnej. W ten sposób narodziła się ta książka.

Przedstawionych w niej zostało 700 postaci związanych z Wrocławiem. Związek ów ma różnorodny charakter. Niektórzy bohaterowie biogramów spędzili tu całe życie, inni tylko jego mniejszy lub większy fragment, jeszcze inni związani byli z miastem zupełnie epizodycznie czy wręcz symbolicznie. Jednych łączą z Wrocławiem fakty z osobistej biografii, innych działalność zawodowa, polityczna, naukowa lub artystyczna. Pochodzą z różnych epok, reprezentują różne nacje, światopoglądy i warstwy społeczne. Różnaito był też stopień ich identyfikacji z miastem i wpływ, jaki wywarli na lokalną społeczność. Nazwiska części z nich są powszechnie znane i przywoływane w każdej niemal monografii śląskiej metropolii, o innych zaś wiedzą tylko specjaliści danej dziedziny i pasjonaci lokalnej historii.

Tak szeroko i różnorodnie pojmowanie powiązań bohaterów książki z Wrocławiem narzuciły mi konieczność dokonania wyboru osób zaprezentowanych w publikacji. Najpierw wybrałam „dyscypliny”, w których specjalizują się przedstawiane postaci. W ten sposób powstało 40 rozdziałów książki, z których każdy poświęcony został pewnej dziedzinie aktywności mieszczącej się w ramach szeroko pojętej humanistyki (literatura, film, sztuki piękne, teatr,

muzyka, sport, różne aspekty lokalnej historii, medycyna, nauka itp.). Następnie do owych kategorii dobiebrałam związane z nimi osoby. Znalezienie się danej postaci w niniejszej publikacji, podobnie jak jej brak na kartach książki, nie ma jednak charakteru rankingu. Dobór ten wynika raczej z moich osobistych zainteresowań, z dostępności źródeł, a przede wszystkim ze starań, by były to osoby na tyle reprezentatywne, aby na podstawie ich losów można było prześledzić wiele aspektów dziedziny, w której byli aktywni i jej rozwój na lokalnym gruncie.

Każdy rozdział poprzedzony został wstępem wprowadzającym w popularny sposób w jego tematykę. W większości przypadków rozdziały zawierają po 15 biogramów. Zdarza się jednak, że tytułowa kategoria narzuca mniejszą ich liczbę (np. w rozdziale o noblistach) lub też, że sama zdecydowałam się na ich zwielokrotnienie, chcąc jak najpełniej i najrzetelniej zaprezentować daną dziedzinę (np. w rozdziałach poświęconych wrocławskiemu muzykom czy uczonym). Ramy chronologiczne poszczególnych rozdziałów nie są jednakowe. W niektórych z nich znalazły się postaci działające w danej dziedzinie na przestrzeni całych dziejów Wrocławia, w innych zaś odrębnie przedstawieni zostali reprezentanci danej kategorii aktywni do 1945 r. i ci, którzy działali we Wrocławiu już po zakończeniu II wojny światowej. Poza nielicznymi, każdorazowo uzasadnianymi wyjątkami, przyjęłam zasadę, że bohaterowie książki to osoby urodzone przed 1970 rokiem. Ich nazwiska podane zostały w formie najczęściej występującej w źródłach, zaś miejscowości, w których działali, z reguły w polskiej wersji językowej.

Biogramy nie mają ściśle ustalonego jednego schematu i formy typowej dla leksykonów biograficznych – w każdym z nich starałam się jednak w jak najbardziej przystępny sposób zaprezentować postać, ukazując jej działalność publiczną, niektóre fakty z prywatnej biografii oraz charakter związków tej osoby z Wrocławiem. Ujęte w biogramach dane zawierają informacje dostępne w opracowaniach i źródłach do połowy 2017 r., o czym pamiętać należy szczególnie w odniesieniu do postaci żyjących i wciąż aktywnych w swych dziedzinach działalności.

Książka niniejsza nie ma charakteru naukowego. Nie prowadziłam na jej potrzeby własnych badań. Pisząc ją, korzystałam z opracowań monograficznych, wydawnictw biograficznych o charakterze encyklopedycznym i leksykalnym, przewodników, książek i artykułów poświęconych Śląskowi i Wrocławowi, a także z materiałów dostępnych w Internecie dotyczących znanych wrocławian, lokalnej historii, kultury oraz działalności wrocławskich instytucji. Wykaz wykorzystanych książek, artykułów i stron internetowych zamieszczam w bibliografii.

Z uwagi na subiektywność doboru prezentowanych tu postaci oraz popularny charakter i ograniczoną objętość tej publikacji zawarte w niej informacje nie są na pewno wyczerpujące. Wszystkich zainteresowanych pogłębieniem czy poszerzeniem swej wiedzy o mieście i regionie zachęcam do własnych poszukiwań w tym zakresie i samodziel-

nego poznawania kolejnych interesujących postaci związanych z Wrocławiem. Pomocą w tym mogą być rozmaite przedsięwzięcia podejmowane przez instytucje i organizacje krzewiące wiedzę o Wrocławiu, a także coraz większa i coraz bardziej dostępna liczba publikacji o tematyce lokalnej, w tym i takich, które przedstawiają sylwetki zasłużonych i interesujących osób związanych ze stolicą Dolnego Śląska.

Ze swej strony serdecznie zapraszam do lektury książki *Lista obecności, czyli 700 postaci związanych z dawnym i współczesnym Wrocławiem*. Oddaję ją w ręce Czytelników, mając nadzieję, że poznanie losów zaprezentowanych na jej kartach osób pozwoli lepiej poznać historię Wrocławia oraz zrozumieć specyfikę tego wspaniałego i niezwykłego miasta.

Ewa Kobel

